

100 éves a budapesti autóbusz közlekedés

Szakmai beszámoló

Altéma kódszáma: 3506/183

2015. március 1-én volt 100 éve annak, hogy Budapesten elindult az első közforgalmú autóbusz.

„A századfordulót követően a gépkocsi tömeges személyfuvarozásra is alkalmassá vált. A merészebb vállalkozók először 3-4 személyes bérkocsikat, majd egy- és kétszintes, 10-30 férőhelye társasgépkocsikat állítottak forgalomba. A fővárosi lapoknak kedvenc témája volt a közlekedés elmaradottsága és egyre csak sürgették az autótaxik, illetve az autóbuszok üzembe állítását.”

Ilyen történelmi körülmények közt 1915. március 1-én reggel 7 órakor egy benzin- és egy villamos üzemű autóbuszt állított a főváros menetrend szerinti forgalomba az Andrassy út és Vilmos császár (ma Bajcsy Zsilinszky) út kereszteződésétől az Aréna (ma Dózsa György) és Benczúr utca sarkáig.

Ezzel a vonallal kezdődött a ma már 180 viszonylaton és 25 betétjáraton működő hálózat.

A Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum 2015. április 15-én a Liget Projekt keretében elvégzendő átalakítási munkák miatt bezárt. A pontos évfordulóra – 2015. március 1. – meg tudtuk volna rendezni a fenti témájú kiállítást az eredeti helyszínen - Erzsébet időszaki terem, de nem tudtuk volna három hónapig nyitva tartani. Ezért döntöttünk amellett, hogy az egyik leglátogatottabb budapesti filiákban, az Elektrotechnikai Múzeumban (BP. VII: ker. Kazinczy u. 21.) rendezzük meg a kiállítást.

A kiállításra alkalmassá tett három, összenyitott udvari helységekben egy korabeli autóbusz utasteret alakítottunk ki kb. 8 ülőhellyel. Az „utasok” (látogatók) az ablakon kitekintve ismerhették meg a tematikus történetet. Kiemelten foglalkoztunk az Ikarus Járműgyárban előállított autóbusz típusokkal, melyek még ma is meghatározzák Magyarország közforgalmának arculatát. A fővárosi autóbusz közlekedésben résztvevő járművek első számú kiszolgálója a FAÜ, majd BKV Autóbusz Főműhelye volt, ahol nem utolsósorban az első csuklós járművek is készültek 1960-ban.

A megállóban kialakított járdaszigeten vitrinekben szerepeltettünk tárgyi anyagot, sok-sok modellt.

A kiállításnak két külön érdekessége volt:

- Az 1960-ban végrehajtott csuklósítási program egyik érdekessége az volt, hogy a tervező mérnök Színi Béla tangóharmonikáját alapul véve, azt szétszedve – alakították ki a két járműrész közötti alkalmasságot. A csuklós busz modellje mellé elhelyeztünk egy korabeli, eredeti tangóharmonikát.
- Gyermekek részére autóbuszvezetői szimulátor építettünk, ami igen nagy népszerűségnek örvendett. Miközben minden gombot, pedált, lámpát és a kormányt működteti a látogató, az előtte elhelyezett képernyőn egy valós budapesti viszonylat jelenik meg a vezető szemszögéből.

A kiállítást 2015. május 7-én a BKV Zrt vezérigazgatója és a Magyar Posta Zrt vezérigazgató-helyettese nyitotta meg, miközben bemutattak egy az alkalomra megjelent postabélyeget is.

A megnyitót megelőzően a Múzeum városligeti épületétől nosztalgia autóbusz konvoj indult és a Városligeten keresztül, a Wesselényi utcán át nagy érdeklődés közepette érkeztünk a Kazinczy utcai helyszínre.

A kiállításhoz múzeumpedagógiai foglalkozást ajánlottunk.

A foglalkozás során visszapillantottunk fővárosunk múltbeli utcáira, közlekedésére. A fotók, modellek, eredeti tárgyak és a szimulátor segítségével utaztunk a múltba(n), és érkeztünk meg napjaink kék buszainak életébe. A foglalkozás részeként újrahasznosított anyagokból megalkottuk a csoport megálmodott, egyedi autóbuszait, különleges járműveit.

A kiállítás megnyitására leporellót jelentettünk meg, melyen az 100 éves a budapesti autóbusz közlekedés rövid történetén túl a Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum budapesti tagintézményeit is felsoroljuk. Az MMKM a 2015-2018 közötti zárva tartási idő alatt ezeken a helyeken fog megjelenni.

2015. június 9-én a Közlekedéstudomány Egyesület Városi Közlekedési Tagozat Autóbusz, Trolibusz Szakosztályával közösen konferenciát szerveztünk, amelyen 26 fő vett részt, első sorban nyugdíjas buszosok.

A kiállítás 2015. május 7-től szeptember közepéig tart nyitva.

Budapest, 2015. július 24.

Merczi Miklós
mb muzeológiai főosztályvezető, a kiállítás rendezője